

POJĘCZE FUNKCJI WŁADZY SĄDOWEJ (ASPEKTY TEORETYCZNE I PRAWNE)

W artykule przedstawiono wyniki analizy naukowej cech rozwoju teoretycznych i prawnych podstaw koncepcji funkcji sędziowskiej. Zaproponowano algorytm badania funkcji sędziowskiej, doktrynalne podejście do określania charakteru prawnego państwa i jego funkcjonalności; dane historyczne i prawne specyfikę rozwoju i transformacji funkcjonalności powoływania instytucji sądowych; zastosowanie teoretycznego i prawnego sposobów analizy podstawowych kategorii dla tworzenia pojęcia funkcji sędziowskiej. Zaproponowano podejście do ustalenia teoretycznej i prawnej koncepcji funkcji sędziowskich jako zestaw działań poszczególnych składników rządu w konkretnym zdefiniowanym obszarze potężnego regulowania.

Słowa kluczowe: natura państwa, natura władzy państwowej, funkcje państwa, funkcje władzy państwowej, funkcje władzy sędziowskiej.

THE CONCEPT OF THE JUDICIAL POWER FUNCTIONS (THEORETICAL AND LEGAL ASPECT)

The article presents the results of a scientific analysis of the features of formation of theoretical and legal foundations of the concept of the functions of the judicial power. An algorithm for the study of the functions of the judicial power, in particular the analysis of doctrinal approaches to the definition of the legal nature of the state and its functionality (as in the general scientific context and in relation to the specific approaches of the Ukrainian legal science); historical and legal research the specifics of the development and transformation of the functional purpose of the courts and other organs of the judicial power (as in the general context of the evolution of the state and as specific organs of the judicial power to the territory of modern Ukraine); the use of theoretical and legal analysis of the reception of the primary categories for the concept of the functions of the judicial power. The primary categories for the formation of the concept of the functions of the judicial power identified «power», «state power», «function», «public function». On the basis of applying this specified algorithm, the author's approach to the determination of the theoretical and legal foundations of the concept of the functions of the judicial power as a set of activities of a single component of the state power in the concrete particular sphere of her power-regulation – on the establishment of justice, in accordance with the specified, authentic values and guidelines; which is correlated with an understanding of the destination (goal) of the state in society; its objectives; the content of the functions, performed by the state in society (state functions); the objectives, set by the society to the state and state power at every stage of development; is implemented in the respective shapes and forms, specific methods, techniques, tools.

Key words: the nature of the state, the nature of the state power, functions of the state, the function of the state power, the functions of the judicial power.

ПОНЯТТЯ ФУНКЦІЙ СУДОВОЇ ВЛАДИ (ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ)

У статті представлено результати наукового аналізу щодо особливостей формування теоретико-правових основ поняття функцій судової влади. Запропоновано алгоритм дослідження функцій судової влади, зокрема аналіз доктринальних підходів до визначення правової природи держави та її функціонального призначення (як у загальнонауковому контексті, так і стосовно специфіки розуміння представниками української юридичної науки); історико-правове дослідження специфіки розвитку та трансформації функціонального призначення інституту судочинства (як у загальному



M. BULKAT
Dr., керівник рządu
prawnego wsparcia sądu
Wyższego
Specjalizowanego Sądu
Ukrainy
spraw cywilnych i
karnych
(Kijów, Ukraina)

контексті еволюції державності, так і щодо судових органів на теренах сучасної України); використання теоретико-правового прийому аналізу первинних категорій для формування поняття функцій судової влади. Первинними категоріями для поняття функцій судової влади визначено «владу», «державну владу», «функцію», «державну функцію». На основі застосування зазначеного алгоритму запропоновано авторський підхід до визначення теоретико-правових основ поняття функцій судової влади як сукупності напрямів діяльності окремої складової державної влади у конкретно-визначеній сфері її владного регулювання – з приводу встановлення справедливості, відповідно до конкретизованих, аутентичних цінностей та орієнтирів; що корелюється із розумінням призначення (мети) цієї держави у суспільстві; її цілями; змістом функцій, які виконує держава у суспільстві (державних функцій); завданнями, поставленими суспільством перед державою та державною владою на кожному етапі розвитку; реалізується у відповідних видах і формах, специфічними методами, способами, засобами.

Ключові слова: природа держави, природа державної влади, функції держави, функції державної влади, функції судової влади.

Проведений аналіз наукових підходів щодо поняття функцій судової влади показав, що це питання є чи не найменш дослідженим аспектом у сучасній вітчизняній доктрині права.

Узагальнення наявних наукових підходів із зазначеного питання дозволило систематизувати характерні недоліки під час його визначення: урівняння функцій судової влади із поняттям однієї з них – судової функції; уподібнення поняття або змісту функцій судової влади із законодавчо-закріпленими повноваженнями органів держави у її структурі; ототожнення функцій судової влади із поняттями цілей, функцій держави, завдань (задач) держави та її влади на конкретному етапі розвитку, функцій органів судової влади, повноважень органів судової влади.

З огляду на зазначений аспект, питання функцій судової влади залишається недостатньо дослідженим, а наявні підходи до їх визначення містять різні розуміння, характеризуються певним ототожненням, почасти – підміною наукових понять.

У зв'язку із зазначеним, системи функцій, запропоновані у сучасних наукових дослідженнях, також не відзначено єдністю. Вбачається, що найбільш розповсюдженим недоліком сучасних правових підходів є ототожнення понять функцій судової влади та функцій органу (органів) судової влади [див., наприклад, 4; 5; 8; 11; 18; 25; 27; 32; 34; 35; 43]. Тоді як правова природа поняття функцій судової влади дещо інша.

Серед основ дослідження функцій судової влади слід виокремити такі:

- науковий аналіз доктринальних підходів до визначення правової природи держави та її функціонального призначення (як у загальнонауковому контексті, так і стосовно специфіки розуміння представниками української юридичної науки);
- історико-правове дослідження специфіки розвитку та трансформації функціонального призначення інституту судочинства (як у загальному контексті еволюції державності, так і щодо судових органів на теренах сучасної України);
- використання теоретико-правового прийому аналізу первинних категорій для формування поняття функцій судової влади.

Так, емпіричною основою дослідження теоретико-правових основ природи поняття функцій судової влади як державно-правового явища слід вважати вчення про призначення держави, її правову природу, зокрема слід звернутися до першооснов формування наукових підходів із зазначеного питання, сформованих у працях античних філософів Арістотеля, Платона, Цицерона, Полібія [див., наприклад, 3; 39; 49]; філософсько-правових дослідженнях Ш. Монтеск'є, Т. Гоббса, Дж. Локка, В. Гегеля, І. Канта [див., наприклад, 9; 10; 22; 33; 42]; а також до загальнонаукових вчень про функції держави, зокрема у працях Г. Еллінека та Л. Дюгі [див., наприклад, 16; 38].

Для розуміння специфіки розуміння функцій держави та функціонального призначення судочинства, судової влади представниками української юридичної науки слід звернутися до доктринальних досліджень вітчизняних правників, зокрема видатного українського правознавця С. Оріховського, який у системності та глибині осмислення різних

державних явищ більше ніж на півстоліття випередив Г. Гроція [15]. Специфіку розуміння функцій української держави та різних складових влади у ній (зокрема судової) також відображено у науковій спадщині О. Д. Градовського, І. В. Михайловського, О. Ф. Кістяківського, С. А. Котляревського та інших. Вагомий вклад у розуміння функцій держави та судової влади здійснив і Г. Ф. Шершеневич [див., наприклад 12; 29; 30; 36; 37; 48, с. 409 – 410; 51].

Для врахування специфіки розвитку та трансформації функціонального призначення інституту судочинства у загальному контексті еволюції державності слід звернутися до наукових підходів професора О. О. Шевченка, І. І. Мудрака та інших історико-правових досліджень із питань розвитку державності, інституту судочинства та їх функціонального призначення [див., наприклад, 19; 23; 50].

У цьому контексті слід зазначити, що формування функцій інституту судочинства відбувалось під впливом історичних, національних, ментальних факторів, дієвої сторони, що притаманна кожній державі. Це пов'язано із тим, що у державності кожного народу зберігається правонаступність розвитку усіх сфер її правовідносин, зокрема судочинства. Тобто, у працях вітчизняних науковців відображено саме ті підходи до розуміння функцій судової влади, які традиційно були притаманні українській державності кожного періоду. Це показав і аналіз історико-правового становлення функцій інституту судочинства, як елементу української державності [див, наприклад 20; 21; 24; 26; 28; 44]. А специфіку розуміння функціонального призначення держави та складових її влади у сучасний період досліджено професорами Ю. С. Шемшученком та М. І. Козюброю [14; 45].

Стосовно дослідження теоретико-правових закономірностей формування поняття функцій судової влади слід зауважити про необхідність комплексного відображення їх внутрішнього змісту у особливостях та структурі відповідного поняття. Для цього слід використати традиційний прийом теоретико-правового дослідження, а саме: аналіз природи первинної категорії відносно досліджуваного предмета.

Так, первинними категоріями для поняття функцій судової влади є поняття «влади», «державної влади», «функції», «державної функції». Результати теоретико-правового аналізу кореляції поняття функцій судової влади із першими двома категоріями зазначено у попередніх публікаціях, тому доречно зосередити основну увагу на висвітленні результатів співвідношення досліджуваного поняття із категорією «функція». Остання отримала широке застосування в різних сферах, зокрема як 1) явище, яке залежить від іншого явища, є формою його виявлення і змінюється відповідно до його змін [1]; 2) робота кого-, чого-небудь, обов'язок, коло діяльності когось, чогось. Призначення, роль чого-небудь; 3) специфічна діяльність кого-, чого-небудь; 4) величина, яка змінюється зі зміною незалежної змінної величини (аргументу) [6; с. 1552].

Під час формування відповідного поняття слід враховувати, що юридичний термін «функція судової влади» сформований з огляду на всі зазначені наукові тлумачення категорії «функція».

Перше з наведених розумінь поняття «функція» застосовується в багатьох наукових сферах. Поняття функцій судової влади містить цю характеристику загальнонаукової категорії «функція», адже його змістове наповнення залежить від розуміння справедливості у загальносуспільному значенні (досить стійка наукова категорія, її поняття піддається незначним змінам, які відбуваються довготривало) та завдань та цілей конкретно-визначеної держави (може бути відносно-змінною науковою категорією в залежності від характеристик різних складових влади у конкретно-визначеній державі, наприклад, політичного режиму, ідеології тощо).

Друге тлумачення найбільш поширене у повсякденному вжитку і отримує змістове значення в залежності від контексту. Воно також було асимільовано поняттям функцій судової влади в процесі формування їх внутрішнього змісту.

Так, більшість дефініцій функцій судової влади, запропонованих у вітчизняних новітніх дослідженнях, ґрунтуються саме на їх конкретно-практичному розумінні як «роботи кого-, чого-небудь, обов'язку, кола діяльності когось, чогось». Разом із тим, беззастережне використання цього значення «функції» у розумінні функцій судової влади призводить до їх ототожнення із повноваженнями відповідних складових структури судової влади, закріплених у національному законодавстві.

Вбачається, що основним акцентом у розумінні впливу цього тлумачення на поняття функцій судової влади є друга частина його формулювання «призначення, роль чого-небудь». Таке трактування дозволяє розуміти функції судової влади як складову функцій конкретно-визначеної держави, у яких відображено корегування, уточнення розуміння призначення держави та категорії справедливості з огляду на специфіку відповідної державно-правової дійсності.

Третє значення терміну «функція» характеризується «спеціалізованістю», яка притаманна і юридичному поняттю функцій судової влади.

Останнє із зазначених тлумачень терміну «функція» є математичним значенням. Традиційно воно визначається як «позначення дій над кількістю» [13, с. 539]. У математиці та фізиці поняття функції виражає залежність однієї змінної величини від іншої, тобто при зміні однієї величини інша також змінюється певним чином. Цю властивість терміну «функція» поняття функцій судової влади також зберігає як державно-правове явище. Так, в залежності від цілей конкретно-визначеної держави на кожному етапі її розвитку, трансформується і зміст її функцій, що закономірно позначається на функціях складових влади, зокрема судової влади.

Окремо слід зазначити про застосування категорії «функція» у філософському розумінні, як поєднання трьох основних аспектів: діяльнісного (специфічний спосіб взаємодії з навколишнім світом), сутнісного (розкриття іманентних властивостей та природи системи) та цільового (призначення даної системи в контексті збереження та розвитку системи вищого порядку) [2, с. 43].

Також заслуговує уваги соціологічна дефініція терміну «функція», що визначає його як роль, яку виконує певний соціальний інститут або приватний соціальний процес відносно потреб суспільної системи більш високого рівня організації чи інтересів складових її класів та соціальних груп [31, с. 68].

Отже, поняття функцій судової влади знаходиться під впливом розвитку багатьох наукових сфер і досліджувати його природу потрібно у відповідних аспектах, адже всі зазначені властивості терміну «функція» мають відобразитися в похідному спеціально-юридичному понятті та дефініції функцій судової влади.

Наступним кроком до розуміння теоретико-правової природи поняття функції судової влади є розуміння його співвідношення із поняттям функцій держави.

У енциклопедичних джерелах запропоновано різні визначення поняття «функцій держави», наприклад, як основні напрями або види діяльності держави, які виражають її суть і призначення, роль і місце в суспільстві [52, с. 313].

Звертаючись до юридичних дефініцій функцій держави, запропонованих сучасними науковцями, варто відмітити поліструктурність відповідної правової доктрини та множинність наукових підходів до їх визначення.

Серед видатних фахівців правової науки досить поширеним є визначення функцій держави як комплексного поєднання предмету та змісту її діяльності в певному напрямі, що забезпечується відповідними засобами та способами [7, с. 141; 46, с. 94].

Ще одним підходом для формування терміну функцій держави є позначення їх комплексу як основних напрямів державної діяльності, які відображають зміст та соціальне призначення, цілі та завдання держави щодо керівництва суспільством [47, с. 146].

Подібні тлумачення зустрічаються в різних інтерпретаціях, зокрема як основних напрямів діяльності держави, які виражають її сутність і соціальне призначення в галузі управління справами суспільства [17, с. 89].

Можливо, виток таких дефініцій потрібно шукати в наукових підходах професорів С. С. Алексєєва та П. М. Рабіновича. Останній визначив функції держави як основні напрями діяльності держави, які розкривають її соціальну сутність і призначення в суспільстві [41, с. 46].

На тлі різноманітних підходів до формулювання поняття «функції держави» найбільш універсальними видаються ті дефініції, що містять основоположні властивості без уточнення їх природи з огляду на конкретну державно-правову дійсність. Наприклад, професор В. Ф. Погорілко визначив функції держави як основні напрями або види її діяльності, що виражають суть і призначення держави, її роль і місце в суспільстві [40, с. 9].

Як видно із зазначених дефініцій, визначення функцій держави ґрунтується на поняттях «видів» та «напрямів» діяльності. Слід зауважити, що узагальнивши наявні

підходи до визначення функцій держави, їх можна систематизувати у такі основні напрями розуміння функцій держави:

- як «основні види» її діяльності;
- як «сукупність видів її діяльності та додаткових складових» (наприклад, механізму державного впливу на них);
- як «основні напрями» її діяльності, що виражають її суть;
- як «сукупність напрямів її діяльності».

У цьому контексті варто зауважити про наявність певного ототожнення понять «напрями» та «види» діяльності. Звертаючись до енциклопедичних джерел слід етимологічно розмежувати ці поняття. Так, «напря́м – це шлях діяльності, розвитку кого-, чого-небудь, спрямованість якоїсь дії, явища» [6, с. 731], тоді як «ви́д – це окрема галузь роботи, заняття, різновид у ряді предметів, явищ» [6, с. 132].

Зазначене слід врахувати під час формування теоретико-правової дефініції функцій судової влади, які доцільно розглядати як напрями діяльності держави у відповідній сфері, що реалізуються у конкретно-визначених видах, формах, методах, способах її діяльності.

Ще однією характерною особливістю зазначених дефініцій є розуміння функцій держави у якості засобу «управління справами суспільства» та їх «призначення в суспільстві». Юридичне вираження таких відносин суспільства та функцій його держави слід застосовувати і до поняття функцій судової влади як похідного поняття від функцій держави у конкретно-визначеній сфері її владного регулювання. Однак, для розуміння правової природи їх змісту слід врахувати співвідношення таких теоретико-правових категорій:

- 1) призначення загальносуспільного явища влади та судової влади як її складової;
- 2) змісту функцій держави у цій конкретно-визначеній сфері владного регулювання та функцій судової влади, як складового елементу її державної влади;
- 3) функцій судової влади та принципів її організації, а також повноважень різних складових у структурі відповідних органів, які реалізують функції судової влади у державно-об'єктивній дійсності конкретно-визначеної держави, зокрема засобами законодавчо-закріплених повноважень.

Особливу увагу слід звернути на розуміння співвідношення призначення загальносуспільного явища влади та судової влади як її складової. Так, слід зауважити про наявність у багатьох дефініціях функцій держави звернення до її «соціальної природи», «соціальної сутності» тощо.

Безумовно, загальносоціальний аспект державних функцій по праву вважається науковцями найбільш стабільною складовою їх змісту [7, с. 145]. Тому в цілому можна погодитися з наявністю соціальної складової і в понятті функцій судової влади, проте з поправкою на рівноправну роль інших складових змісту цього поняття. Крім того, слід враховувати, що розуміння «соціального» у кожному суспільстві та державній моделі може різнитися, а корелятивним поняттям, яке виражає ідею «соціального» у дефініції функцій судової влади є «справедливість». Тож емпіричними основами формування наукового поняття функцій судової влади, на яких ґрунтується відповідна дефініція є:

- розуміння призначення влади та її складових у загальносуспільному розумінні;
- розуміння призначення влади та її складових (зокрема судової влади) у конкретно-визначеній державі.

Так, у понятті функцій судової влади конкретно-визначеної держави відображено кореговані, уточнені поняття призначення (мети) держави та державної влади, її складових (зокрема судової влади), а також категорії справедливості з огляду на специфіку ментальності, релігії, традицій, звичаїв цієї держави, відповідної державно-правової дійсності. Її слід пов'язувати із розвитком суспільного розуміння призначення держави та інституту судочинства, а також відповідних наукових підходів. Тому щодо «знеособлених» (стосовно конкретно-визначеної держави) основ поняття функцій судової влади доречно застосовувати формулювання «розуміння справедливості суспільством».

Таким чином, теоретико-правові основи поняття функцій судової влади слід розуміти як сукупність напрямів діяльності окремої складової державної влади у конкретно-визначеній сфері її владного регулювання – з приводу встановлення справедливості, відповідно до конкретизованих, аутентичних цінностей та орієнтирів; що корелюється із розумінням призначення (мети) цієї держави у суспільстві; її цілями; змістом функцій, які

виконує держава у суспільстві (державних функцій); завданнями, поставленими суспільством перед державою та державною владою на кожному етапі розвитку; реалізується у відповідних видах і формах, специфічними методами, способами, засобами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Академічний тлумачний словник – Словник української мови (1970 – 1980). – Електронна версія «Словника української мови» в 11 томах. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua>
2. Андрусенко О. М. До питання про зовнішні функції сучасної держави / Наукові записки НаУКМА, тематичний випуск «Юридичні науки», 2006, С. 43 – 46.
3. Арістотель. Нікомахова етика/ [пер. Віктора Ставнюка]. – К.: Аквілон – Плюс, 2002. – 480 с.
4. Басай В. Д. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України: у 3 кн.: підручник для вузів: [Рекомендовано МОП] / В. Д. Басай. – Коломия : Вік, 2006. – 4-те вид., доп. і змін. – 992 с.
5. Бринцев В. Д. Організаційно-правове забезпечення судової влади: Нормативна база / В. Д. Бринцев, К. С. Садовський, Т. Р. Цицоря. – Х.: Ксилон, 2000. – 408 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : Перун, 2005. – 1728 с.
7. Венгеров А. Б. Теория государства и права : учеб. / А. Б. Венгеров. – 3-е изд. – М. : Юриспруденция, 2000. – 528 с.
8. Вільгушинський М. Й. Суди загальної юрисдикції у системі взаємовідносин із суб'єктами владних повноважень та громадськістю: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.10; 12.00.07 / Національний університет «Одеська юридична академія». – О., 2013. – 32 с.
9. Гегель Г. В. Ф. Основи філософії права, або Природне право і державознавство / пер. з нім. Р. Осадчука та М. Кушніра. – К.: Юніверс, 2000. – 336 с.
10. Гоббс Томас. Левиафан, или Материя, форма и власть государства церковного и гражданского. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lib.ru/FILOSOF/GOBBS/leviafan.txt_with-big-pictures.html
11. Городовенко В. В. Принципи судової влади: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.10 / Національний університет «Юридична академія України ім. Я. Мудрого». – Х., 2012. – 40 с.
12. Градовский А. Д. Государственное право важнейших европейских держав. Т. 1. Часть историческая / А. Д. Градовский. – СПб.: Тип. М. М. Стасюлевича, 1886. – 774 с.
13. Даль В. І. Толковый словарь живого великорусского языка в 4 т. / В. І. Даль. – М., – 1980.
14. Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи / Ю. С. Шемшученко (ред.). – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 656 с.
15. Дуфенюк О. М. Філософсько-правова спадщина С. Оріховського: феномен професіоналізму правоохоронця : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / Дуфенюк Оксана Михайлівна; Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. – Л., 2007. – 223 с.
16. Еллинек Г. Адам в учении о государстве: Библейское предание и политические теории / Пер. с нем. С. М. Роговина. – М.: Изд-е Н. Н. Ключкова, 1909. – 32 с.
17. Загальна теорія держави і права: підруч. для студентів юридичних вищ. навч. закл. / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. – Харків : Право, 2010. – 584 с.
18. Ігонін Р. Функції судової влади / Р. Ігонін // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 2. – С. 167 – 169.
19. Історія держави і права зарубіжних країн (конспект лекцій) – Мудрак І. Д. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/671/>
20. Історія держави і права України. Підручник. – у 2-х т. / За ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина, В. Д. Гончаренка. – Том 1. – Кол. авторів: В. Д. Гончаренко, А. Й. Рогожин, О. Д. Святоцький та ін. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 656 с.

21. Історія держави і права України. Підручник. – у 2-х т. / За ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина, В. Д. Гончаренка. – Том 2. – Кол. авторів: В. Д. Гончаренко, А. Й. Рогожин, О. Д. Святоцький та ін. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 580 с.
22. История политических и правовых учений. Краткий учебный курс / под ред. В. С. Нерсисянца. – Москва.: Норма, 2012. – 704 с.
23. Капустинський В. А. Функції суду: історико-правовий аналіз: Монографія. – К., вид.: «Логос», 2015. – 144 с.
24. Карамзин Н. М. История государства Российского – М.: Эксмо, 2007. – 1024 с.
25. Карпечкін П. Основні функції органів судової влади / П. Карпечкін // Вісник прокуратури. – 2003. – № 1. – С. 87 – 90.
26. Ключевский В. О. Русская история. – М.: Эксмо, 2009. – 912 с.
27. Коваль В. Актуальні проблеми функціонування судової системи України / В. Коваль // Право України. – 2003. – № 12. – С. 20 – 24.
28. Костомаров Н. И. Русская история в жизнеописаниях ее главнейших деятелей. – М.: Эксмо, 2009. – 360 с.
29. Котляревский С. А. Правовое государство и внешняя политика. – 2-е изд. – М.: Междунар. отношения, 1993. – 368 с.
30. Левченков О. І. Проблеми держави і права в творчій спадщині М. К. Михайловського і сучасність: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Левченков Олександр Іванович; Ун-т внутр. справ. – Х., 1999. – 16 с.
31. Майданник О. О. Функції держави та органу державної влади – поняття, ознаки, співвідношення / О. О. Майданник // Бюлетень міністерства юстиції України. – 2009. – № 4 – 5 (90 – 91). – С. 67 – 73.
32. Молдован В. В. Судуострій України : навч. посіб. для вузів [Рекомендовано МОН України] / В. В. Молдован. – К.: Алеут, 2010. – 360 с.
33. Монтескье Ш. Л. Избранные произведения. / Государственное издательство политической литературы. – Москва, 1955. – 799 с.
34. Організація судових та правоохоронних органів : підручник / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, П. М. Каркач та ін.; за ред. І. Є. Марочкіна. – Х. : Право, 2014. – 448 с.
35. Організація судової влади в Україні: Навч. посіб. / За ред. І. Є. Марочкіна, Н. В. Сібільової. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2009. – 184 с.
36. Орленко В. В. Державно-правові погляди О. Д. Градовського: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – К., 2009. – 19 с.
37. Орленко В. В. О. Д. Градовський про проблеми побудови соціальної держави / В. В. Орленко // Юридична Україна. – 2010. – № 11 – С. 24 – 30.
38. Падалко Г. До сучасного розуміння наукової категорії «функція держави» (загальний огляд проблеми) / Г. Падалко // Право України. – 2006. – № 6. – С. 63 – 69.
39. Платон Менон / [пер. С. А. Ошерова] – Собр. соч. в 4-х томах. Том 1. М.: «Мысль», 1990 – 1994. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://psylib.ukrweb.net/books/plato01/17menon.htm>
40. Погорілко В. Ф. Функції української держави та їх правові основи / Погорілко Віктор Федорович // Бюлетень Міністерства юстиції. – 2004. – № 1 (27). – С. 9 – 17.
41. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. – 5-те вид., зі змінами. / П. М. Рабінович. – К. : Атіка. – 2001. – 176 с.
42. Руссо Жан-Жак. Про суспільну угоду, або принципи політичного права / [пер. О. Хома]. – К: Port-Royal. – 2001. – 349 с.
43. Сердюк В.В. Верховний суд України в системі розподілу функцій влади: Монографія. – К.: Істина, 2007. – 232 с.
44. Соловьев С. М. История России с древнейших времен. – М.: Эксмо, 2010. – 1024 с.
45. Судова влада в Україні. Інтерв'ю завідувача кафедри загальнотеоретичних та державно-правових наук Національного університету «Києво-Могилянська академія» М. Козюбри головному редактору журналу «Право України» академіку О. Святоцькому / М. Козюбра // Право України. – 2009. – № 12. – С. 47 – 63.
46. Теория государства и права: учеб. для вузов / под ред. М. М. Рассолова, В. О. Лучина, Б. С. Эбзеева. – М. : ЮНИТИ ДАНА, Закон и право, 2000. – 640 с.

47. Теория государства и права: учеб. для вузов 2-е изд., изм. и доп. / под ред. проф. В. М. Корельского и проф. В. Д. Перевалова. – М. : Издательская группа НОРМА – ИНФРА М, 2000. – 616 с.
48. Украинский Советский Энциклопедический словарь: в 3-х т. / Редкол. : А. В. Кудрицкий (ответ. ред.) и др. – К. : Глав. ред. УСЭ. – 1988. – Т. 2. – 1988 – 768 с.
49. Цицерон Марк Туллий. О старости. О дружбе. Об обязанностях. [пер. В. О. Горенштейна под ред. М. Е. Грабарь-Пассек, С. Л. Утченко]. – М.: Наука, 1974. – 248 с.
50. Шевченко О. О. Історія держави і права зарубіжних країн. Хрестоматія: посіб. для студ. юрид. вузів та фак. – К.: Атіка, 1998 – 364 с.
51. Шершеневич Г. Ф. Общее учение о праве и государстве: Лекции / Г. Ф. Шершеневич; Моск. О-во Нар. Ун-тов., – М.; Тип. Т-ва И. Д. Сытина, 1911. – 163 с.
52. Юридична енциклопедія: в 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 1998, – Т. 6 : Т – Я. – 2004. – 768 с.

THE CONCEPT OF THE JUDICIAL POWER FUNCTIONS (THEORETICAL AND LEGAL ASPECT)

M. BULKAT

The analysis of scientific approaches to the concept of functions, the judiciary has shown that this issue is perhaps the least explored aspect in the contemporary Russian doctrine of law.

Summarizing the existing scientific approaches to this issue have helped to systematize the typical drawbacks during its definition: the equation of the judiciary with the concept of one of them – the judicial functions; the assimilation of the concept or content of the judiciary with the legislated powers of the state in its structure; the identification of the judiciary with the concepts of goals, functions, tasks (task) of the state and its authorities at a particular stage of development, the functions of the judiciary, powers of the judiciary.

Considering this aspect, the question of the judiciary remains poorly understood, and existing approaches to their definition have different understanding, characterized by a certain identification, partly by the substitution of scientific concepts.

In connection with the above, the system of functions proposed in modern scientific research, also marked by unity. It is seen that the most common shortcoming of contemporary legal approaches is the identification of concepts of the functions of the judiciary and the functions of the body (bodies) of the judicial authorities [4; 5; 8; 11; 18; 25; 27; 32; 34; 35; 43]. While the legal nature of the concept of the judiciary is somewhat different.

Among the foundations of the study of the functions of the judiciary include the following:

- scientific analysis of doctrinal approaches to the definition of the legal nature of the state and its functional purpose (as in a scientific context and in relation to the specifics of understanding with representatives of the Ukrainian legal science);
- historical and legal research into the development and transformation of the functional purpose of the institution of legal proceedings (as in the General context of the evolution of the state, and the judiciary on the territory of modern Ukraine);
- using the theoretical framework of reception analysis the primary categories for the formation of the concept of the judiciary.

So, the empirical basis of the research theoretical and legal foundations of nature the notion of the judiciary as state-legal phenomena should be considered as the doctrine of the purpose of the state, its legal nature, in particular should refer to the fundamentals of the formation of scientific approaches to this issue, formed the writings of the ancient philosophers Aristotla, Platona, Cicerona, Polybiusa [3; 39; 49]; a philosophical-legal studies, Montesquieu, Hobbes, Gona Locka, V. Gegela, I. Kanta [9; 10; 22; 33; 42]; and in scientific doctrines of the functions of the state, particularly in the works of G. Ellinika and L. Dugi [16; 38].

Understanding understandings of state functions and the functional purpose of the proceedings, the judiciary, representatives of the Ukrainian legal science should refer to the doctrinal studies of native lawyers, in particular, the prominent Ukrainian scholar S. Orekhovskogo, who in the consistency and depth of understanding of various state phenomena more than half a century ahead of G. Grociua [15]. The specificity of the understanding of the functions of the Ukrainian state and the various components of power in it (in particular judicial) is

also reflected in the scientific heritage of A. D. Gradovskogo, J. V. Michaelowskogo, A. F. Kistyakovskogo, S. A. Kotlyarevskogo and others. A significant contribution to the understanding of the functions of the state and the judiciary undertook and G. F. Shershenevich [12; 29; 30; 36; 37; 48, c. 409 – 410; 51].

To account for the specifics of the development and transformation of the functional purpose of the institution of proceedings in the General context of the evolution of state should consult the scientific approaches of Professor A. A. Shevchenko, I. I. Mudrak and other historical and legal research on issues of development of the state, Institute proceedings and their functions [19; 23; 50].

In this context it should be noted that the formation of the functions of the Institute proceedings was influenced by its historical, cultural and mental factors, effective side, which is inherent in every state. This is due to the fact that the statehood of each nation retained the succession of development in all spheres of its relations, in particular proceedings. That is, in the works of Russian scientists reflected the approaches to the understanding of the functions of the judiciary, which traditionally have been characteristic of Ukrainian statehood for each period. It showed the analysis of the historical and legal formation of the functions of the Institute proceedings, as an element of Ukrainian statehood [see for example 20; 21; 24; 26; 28; 44]. The specificity and understanding the functional purpose of the state and its constituent authorities in the modern period studied by professors Yu. s. Shemshuchenko and M. I. Koziubra [14; 45].

With regard to the study of theoretical and legal regularities of the formation of the concept of the judiciary it should be noted that a comprehensive display of their inner content in the features and structure of the corresponding concept. To do this, use the traditional technique of theoretic-legal research, namely the analysis of the nature of primary categories with respect to the subject matter.

So, the primary categories for the concept of functions of judicial power is the concept of "power", "power state", "function", "public functions". The results of theoretical and legal analysis of the concept of correlation functions of the judiciary with the first two categories noted in previous publications, so it is appropriate to focus on the achievements of the ratio of the researched concepts with the category of "function". The latter has been widely used in various fields, in particular 1) a phenomenon dependent on other phenomena, is a form of discovery and is changed in accordance with changes [1]; 2) the work of someone, something, an obligation, a range of activities anyone, anything. Appointment, role something; 3) specific activity of anyone, anything; 4) the value of which changes with the independent variable (argument) [6; p. 1552].

During the formation of the corresponding concept note that the legal term "function of the judiciary" formed by considering all of these scientific interpretation of the category "function".

The first of these considerations, the concept of "function" is used in many scientific fields. The concept of functions of the judiciary include the characteristic of General scientific category "function", because its content depends on the understanding of justice in the public value (steady enough scientific category, the concept is subjected to minor changes that occur long-term) and goals and objectives specifically-defined state (may be relatively variable scientific category, depending on the characteristics of the various components of power in a specifically defined state, for example, political regime, ideology, etc.).

The second interpretation most common in daily use and gets the meaning depending on the context. It has also been assimilated by the concept of the functions of the judiciary in the process of formation of their inner content.

So, most definitions of the functions of the judiciary, as proposed in recent national studies, is based on their particular practical terms as "the work of someone, something, an obligation, a range of activities anyone, anything." However, the unconditional use of this value functions in the understanding of the functions of the judiciary leads to their identification with the powers of the relevant components of the structure of the judiciary is enshrined in national legislation.

It is seen that the main emphasis in the understanding of the impact of this interpretation on the concept of the judiciary is the second part of his formulation of the "purpose, role anything." This interpretation allows us to understand the functions of the judiciary as a component of the functions specifically of a particular state, which reflects the adjustments clarify the understanding of the purpose of the state and the categories of fairness, given the specificity of the relevant state-legal reality.

The third meaning of the term "function" is characterized by "speculoos", which is inherent in the legal concept of the judiciary.

The latter of these interpretations of the term "function" is a mathematical value. Traditionally it is defined as "designation of action over quantity" [13, p. 539]. In mathematics and physics the concept of a function expresses the dependence of one variable from another, i.e. when you change one value the other also changes in a certain way. This property of the term "function" concept of the judiciary also remains a public-legal phenomenon. So, depending on the purpose of specifically-defined state at each stage of its development, transformer and the maintenance of its functions, which naturally affects the functions of the components of government, including the judiciary.

It should be noted separately on the application of the category "function" in a philosophical sense, as a combination of three main aspects: the activity (the specific method of interaction with the environment), intrinsic (disclosure manenti properties and the nature of the system) and the target (purpose of the system in the context of the conservation and development of higher order) [2, p. 43].

Also noteworthy sociological definition of the term "function" that defines it as a role of a certain social institution or a private social process in relation to the needs of the social system of a higher level of organization or the interests of its constituent classes and social groups [31, p. 68].

Thus, the concept of the judiciary is under the influence of the development of many scientific fields to explore the nature of need in the relevant aspects, after all, these properties of the term "function" should be reflected in field specialized legal concept and definition of the functions of the judiciary.

The next step to understanding the theoretical and legal nature of the concept of the functions of the judiciary have an understanding of its relationship with the concept of state functions.

In the encyclopedic sources proposed different definitions of the concept of "state functions", such as main areas or activities of state, which Express its nature and purpose, role and place in society [52, p. 313].

Turning to the legal definitions of state functions proposed by modern scholars, it is worth noting pastfuture relevant legal doctrines and the multiplicity of scientific approaches to their definition.

Among notable practitioners of legal science it is quite common to define functions of the state as a complex combination of subject matter and content of its activities in a direction that is ensured by the appropriate means and ways [7, p. 141; 46, p.94].

Another approach to generate time functions of the state is the designation of the complex as the main directions of the state activities that reflect the content and social purpose, goals and objectives of the state to guide society [47, p. 146].

Similar interpretations are found in various interpretations, particularly as the main activities of the state that Express its essence and social purpose in the management of the Affairs of the society [17, p. 89].

Perhaps the origins of such definitions must be sought in the scientific approaches of professors S. S. Alekseeva and P. M. Rabinowicha. The last defined function of the state as the main directions of state activities, which reveal its social essence and purpose in society [41, p. 46].

Against the background of various approaches to the formulation of the concept of "state functions" the most universal present you the definitions that contain the fundamental properties, without specifying their nature, given the specific state and legal reality. For example, Professor V. F. Pogorilko defined the functions of the state as the main direction, or activity, expressing the nature and purpose of the state, its role and place in society [40, p. 9].

As can be seen from these definitions, definitions of state functions is based on the concepts of "species" and "directions" activities. It should be noted that generalizing existing approaches to the definition of the functions of the state, they can be systematized in the following basic areas of understanding of the functions of the state:

- "principal activities of the company;
- as a set of activities and the additional components (for example, the mechanism of state influence on them);

- as "the main directions of its activities, expressing its essence;
- as "the totality of its activities".

In this context, it is worth noting about a certain identification of the concepts of "direction" and the "types" of activities. Turning to encyclopedic sources should be etymologically to distinguish between these concepts. So, direction is the path of activities, development of someone, something or orientation of any action, phenomenon" [6, p. 731], while "view" is a separate branch of work, occupation, in some kind of objects, phenomena" [6, p.132].

Specified should be taken into account during the formation of theoretical and legal definitions of the functions of the judiciary, which should be considered as the directions of state activities in the relevant sector, which are implemented in the concrete of certain kinds, forms, methods, ways of its activities.

Another characteristic feature of these definitions is the understanding of the functions of the state as a means of "control society" and their "purpose in society". The legal expression of such relations between society and state should also apply to the notion of the judiciary as a derivative from the concept of state functions in specifically-defined the scope of its power of regulation. However, the understanding of the legal nature of their content should take into account the ratio of these theoretical and legal categories:

- 1) purpose of social phenomena of power and the judiciary as its component;
- 2) content functions of the state in this specifically-defined power regulation and functions of the judiciary, as an integral element of state power;
- 3) of the judiciary and principles of its organization and powers of the various components in the structure of the relevant authorities, which realize the functions of the judiciary in the state of objective reality, specifically-to a particular state, particularly by means of legally-enshrined mandate.

Special attention should be paid to the understanding of the correlation between destination social phenomena of power and the judiciary as part of it. So, it should be noted that many definitions of the functions of the state appeal to its "social nature", "social nature" and the like.

Of course, the General social aspect of state functions is considered by scientists the most stable component of their content [7, p. 145]. Overall, therefore, possible to accept the presence of the social component in the concept of the judiciary, however, adjusted for an equal role of other components of the content of this concept. In addition, note that understanding the "social" in every society and state models may be different, but correlation concept which expresses the idea of "social" in the definition of the functions of the judiciary is "justice". So emprime the basics of forming scientific concepts of the functions of the judiciary, which underpins the relevant definition is:

- understanding of the purpose of government and its constituents in a civil sense;
- understanding of the purpose of government and its components (in particular the judiciary) in specifically-defined state.

So, the notion of the judiciary specifically-defined States reflect correlated, refined the concept of destination (goal) state and state power and its components (particularly the judiciary), as well as the categories of justice, taking into account the specifics of mentality, religion, traditions, customs of this state, the corresponding state-legal reality. It should be linked with the development of public understanding of the purpose of the state and the institution of the proceedings, and the relevant scientific approaches. Therefore, a relatively "impersonal" (in relation to the specific-a particular state) bases the concept of the judiciary is appropriate to use the phrase "understanding social justice".

Thus, theoretical and legal bases of the concept of the judiciary should be understood as a set of separate directions of activity of state authorities in specifically-defined the scope of its power of regulation about the establishment of justice, in accordance with specific, authentic values and orientations; that is correlated with the understanding of the purpose (goal) of the state in society; its objectives; the content of functions of the state in society (the state functions); the tasks set by the society before the state and state power at every stage of development; implemented in the forms, specific methods, ways, means.

REFERENCES:

1. Akademychnyj tlumachnyj slovnyk – Slovnyk ukrayinskoyi movy (1970 – 1980). – Elektronna versiya «Slovnyka ukrayinskoyi movy» v 11 tomach. – [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://sum.in.ua>
2. Andrusenko O. M. Do pytannya pro zovnishni funkciyi suchasnoyi derzhavy / Naukovi zapysky NaUKMA, tematychnyj vypusk «Yurydychni nauky», 2006, S. 43 – 46.
3. Aristotel. Nikomaxova etyka/ [per. Viktora Stavnyuka]. – K.: Akvilon – Plyus, 2002. – 480 s.
4. Basaj V. D. Sudovi, pravooxoronnii ta pravozaxysni organy Ukrainy: u 3 kn.: pidruchnyk dlya vuziv: [Rekomendovano MOP] / V. D. Basaj. – Kolomyia : Vik, 2006. – 4-te vyd., dop. i zmin. – 992 s.
5. Bryncev V. D. Organizacijno-pravove zabezpechennya sudovoyi vlady: Normatyvna baza / V. D. Bryncev, K. S. Sadovskij, T. R. Cyczorya. – X.: Ksylon, 2000. – 408 s.
6. Velykij tlumachnyj slovnyk suchasnoyi ukrayinskoyi movy / uklad. i golov. red. V. T. Busel. – K. : Perun, 2005. – 1728 s.
7. Vengerov A. B. Teoryya gosudarstva y prava : ucheb. / A. B. Vengerov. – 3-e yzd. – M. : Yuryprudencyya, 2000. – 528 s.
8. Vilgushynskij M. J. Sudy zagalnoyi yurydykciyi u systemi vzayemovidnosyn iz sub'yektamy vladnyx povnovazhen ta gromadskisty: avtoref. dys... d-ra yuryd. nauk: 12.00.10; 12.00.07 / Nacionalnyj universytet «Odeska yurydychna akademiya». – O., 2013. – 32 s.
9. Gegel G. V. F. Osnovy filosofiyi prava, abo Pryrodne pravo i derzhavoznavstvo / per. z nim. R. Osadchuka ta M. Kushnira. – K.: Yunivers, 2000. – 336 s.
10. Gobbs Tomas. Levyafan, yly Materyya, forma y vlast gosudarstva cerkovnogo y grazhdanskogo. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://lib.ru/FILOSOF/GOBBS/leviafan.txt_with-big-pictures.html
11. Gorodovenko V. V. Pryncypy sudovoyi vlady: avtoref. dys... d-ra yuryd. nauk: 12.00.10 / Nacionalnyj universytet «Yurydychna akademiya Ukrainy im. Ya. Mudrogo». – X., 2012. – 40 s.
12. Gradovskij A. D. Gosudarstvennoe pravo vazhnejshyx evropejskix derzhav. T. 1. Chast ystorycheskaya / A. D. Gradovskij. – SPb.: Typ. M. M. Stasyulevycha, 1886. – 774 s.
13. Dal V. I. Tolkovnyj slovar zhyvogo velykorusskogo yazyka v 4 t. / V. I. Dal. – M., – 1980.
14. Derzhavotvorennya i pravotvorennya v Ukraini: dosvid, problemy, perspektyvy / Yu. S. Shemshuchenko (red.). – K.: Instytut derzhavy i prava im. V. M. Koreczkogo NAN Ukrainy, 2001. – 656 s.
15. Dufenyuk O. M. Filosofsko-pravova spadshhyna S. Orixovskogo: fenomen profesionalizmu pravooxorony : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.12 / Dufenyuk Oksana Myxajlivna; Lvivskij derzh. un-t vnutrishnix sprav. – L., 2007. – 223 s.
16. Ellynek G. Adam v uchenyy o gosudarstve: Byblejskoe predanye y polytycheskye teoryy / Per. s nem. S. M. Rogovyna. – M.: Yzd-e N. N. Klochkova, 1909. – 32 s.
17. Zagalna teoriya derzhavy i prava: pidruch. dlya studentiv yurydychnyx vyshh. navch. zakl. / M. V. Czvuk, O. V. Petryshyn, L. V. Avramenko ta in.; za red. d-ra yuryd. nauk, prof., akad. APrN Ukrainy M. V. Czvika, d-ra yuryd. nauk, prof., akad. APrN Ukrainy O. V. Petryshyna. – Xarkiv : Pravo, 2010. – 584 s.
18. Igonin R. Funkciyi sudovoyi vlady / R. Igonin // Pidpryyemnyctvo, gospodarstvo i pravo. – 2011. – # 2. – S. 167 – 169.
19. Istoriya derzhavy i prava zarubizhnyx krayin (konspekt lekcij) – Mudrak I. D. – [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/671/>
20. Istoriya derzhavy i prava Ukrainy. Pidruchnyk. – u 2-x t. / Za red. V. Ya. Taciya, A. J. Rogozhyna, V. D. Goncharenka. – Tom 1. – Kol. avtoriv: V. D. Goncharenko, A. J. Rogozhyn, O. D. Svyatoczkyj ta in. – K.: Koncern «Vydavnychyj Dim «In Yure», 2003. – 656 s.
21. Istoriya derzhavy i prava Ukrainy. Pidruchnyk. – u 2-x t. / Za red. V. Ya. Taciya, A. J. Rogozhyna, V. D. Goncharenka. – Tom 2. – Kol. avtoriv: V. D. Goncharenko, A. J. Rogozhyn, O. D. Svyatoczkyj ta in. – K.: Koncern «Vydavnychyj Dim «In Yure», 2003. – 580 s.
22. Ystoriya polytycheskix y pravovyx uchenyj. Kratkij uchebnyj kurs / pod red. V. S. Nersesyancza. – Moskva.: Norma, 2012. – 704 s.

23. Kapustynskij V. A. Funkciyi sudu: istoryko-pravovyj analiz: Monografiya. – K., vyd.: «Logos», 2015. – 144 s.
24. Karamzyn N. M. Ystoryya gosudarstva Rossyjskogo – M.: Yeksmo, 2007. – 1024 s.
25. Karpechkin P. Osnovni funkciyi organiv sudovoyi vlady / P. Karpechkin // Visnyk prokuratury. – 2003. – # 1. – S. 87 – 90.
26. Klyuchevskij V. O. Russkaya ystoryya. – M.: Yeksmo, 2009. – 912 s.
27. Koval V. Aktualni problemy funkcionuvannya sudovoyi systemy Ukrayiny / V. Koval // Pravo Ukrayiny. – 2003. – # 12. – S. 20 – 24.
28. Kostomarov N. Y. Russkaya ystoryya v zhyzneopysanyyax ee glavnejshyx deyatelej. – M.: Yeksmo, 2009. – 360 s.
29. Kotlyarevskij S. A. Pravovoe gosudarstvo y vneshnyaya polytyka. – 2-e yzd. – M.: Mezhdunar. otnoshenyya, 1993. – 368 s.
30. Levchenkov O. I. Problemy derzhavy i prava v tvorchij spadshhyni M. K. Myxajlovskogo i suchasnist: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.01 / Levchenkov Oleksandr Ivanovych; Un-t vnutr. sprav. – X., 1999. – 16 s.
31. Majdanyk O. O. Funkciyi derzhavy ta organu derzhavnoyi vlady – ponyattya, oznaky, spivvidnoshennya / O. O. Majdanyk // Byuleten ministerstva yustyciyi Ukrayiny. – 2009. – # 4 – 5 (90 – 91). – S. 67 – 73.
32. Moldovan V. V. Sudoustrij Ukrayiny : navch. posib. dlya vuziv [Rekomendovano MON Ukrayiny] / V. V. Moldovan. – K.: Aleut, 2010. – 360 s.
33. Monteske Sh. L. Yzbrannyye proyzvedeniyya. / Gosudarstvennoe yzdatelstvo polytycheskoj lyteratury. – Moskva, 1955. – 799 s.
34. Organizaciya sudovyx ta pravooxoronyx organiv : pidruchnyk / I. Ye. Marochkin, L. M. Moskvych, P. M. Karkach ta in.; za red. I. Ye. Marochkina. – X. : Pravo, 2014. – 448 s.
35. Organizaciya sudovoyi vlady v Ukrayini: Navch. posib. / Za red. I. Ye. Marochkina, N. V. Sibilovoyi. – X.: Nacz. yuryd. akad. Ukrayiny, 2009. – 184 s.
36. Orlenko V. V. Derzhavno-pravovi poglyady O. D. Gradovskogo: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.01; In-t zakonodavstva Verhovnoyi Rady Ukrayiny. – K., 2009. – 19 s.
37. Orlenko V. V. O. D. Gradovskij pro problemy pobudovy socialnoyi derzhavy / V. V. Orlenko // Yurydychna Ukrayina. – 2010. – # 11 – S. 24 – 30.
38. Padalko G. Do suchasnogo rozuminnya naukovoyi kategoriyi «funkciya derzhavy» (zagalnyj oglyad problemy) / G. Padalko // Pravo Ukrayiny. – 2006. – # 6. – S. 63 – 69.
39. Platon Menon / [per. S. A. Osherovala] – Sobr. soch. v 4–x tomax. Tom 1. M.: «Misl», 1990 – 1994. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://psylib.ukrweb.net/books/plato01/17menon.htm>
40. Pogorilko V. F. Funkciyi ukrajinskoyi derzhavy ta yix pravovi osnovy / Pogorilko Viktor Fedorovych // Byuleten Ministerstva yustyciyi. – 2004. – # 1 (27). – S. 9 – 17.
41. Rabinovych P. M. Osnovy zagalnoyi teoriiy prava ta derzhavy : navch. posib. – 5-te vyd., zi zminamy. / P. M. Rabinovych. – K. : Atika. – 2001. – 176 s.
42. Russo Zhan-Zhak. Pro suspilnu ugodu, abo pryncypy politychnogo prava / [per. O. Xoma]. – K: Port-Royal. – 2001. – 349 s.
43. Serdyuk V.V. Verhovnyj sud Ukrayiny v systemi rozpodilu funkcij vlady: Monografiya. – K.: Istyna, 2007. – 232 s.
44. Solovev S. M. Ystoryya Rossyy s drevnejshyx vremen. – M.: Yeksmo, 2010. – 1024 s.
45. Sudova vlada v Ukraini. Interv'yu zaviduvacha kafedry zagalnoteoretychnyx ta derzhavno-pravovyx nauk Nacionalnogo universytetu «Kyyevo-Mogylyanska akademiya» M. Kozyubry golovnomu redaktoru zhurnalu «Pravo Ukrayiny» akademiku O. Svyatoczkomu / M. Kozyubra // Pravo Ukrayiny. – 2009. – # 12. – S. 47 – 63.
46. Teoryya gosudarstva y prava: ucheb. dlya vuzov / pod red. M. M. Rassolova, V. O. Luchyna, B. S. Əbzeeva. – M. : YuNYTY DANA, Zakon y pravo, 2000. – 640 s.
47. Teoryya gosudarstva y prava: ucheb. dlya vuzov 2-e yzd., yzm. y dop. / pod red. prof. V. M. Korelskogo y prof. V. D. Perevalova. – M. : Yzdatelskaya gruppa NORMA – YNFRA M, 2000. – 616 s.
48. Ukraynskyj Sovetskyj Yencyklopedycheskyj slovar: v 3-x t. / Redkol. : A. V. Kudryczkyj (otvet. red.) y dr. – K. : Glav. red. USƏ. – 1988. – T. 2. – 1988 – 768 s.
49. Cycleron Mark Tullyj. O starosty. O druzhbe. Ob obyazannostyax. [per. V. O. Gorenstejna pod red. M. E. Grabar-Passek, S. L. Utchenko]. – M.: Nauka, 1974. – 248 s.

50. Shevchenko O. O. Istoriya derzhavy i prava zarubizhnykh krayin. Xrestomatiya: posib. dlya stud. yuryd. vuziv ta fak. – K.: Atika, 1998 – 364 s.

51. Shershenevych G. F. Obshhee uchenye o prave y gosudarstve: Lektsy / G. F. Shershenevych; Mosk. O-vo Nar. Un-tov., – M.; Typ. T-va Y. D. Sytyna, 1911. – 163 s.

52. Yurydychna encyklopediya: v 6 t. / Redkol.: Yu. S. Shemshuchenko (golova redkol.) ta in. – K.: «Ukr. encykl.», 1998, – T. 6 : T – Ya. – 2004. – 768 s.